

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2024-51-6>

УДК 664.14:339.13

Чмут А.В.
кандидатка економічних наук,
старша викладачка кафедри економіки, менеджменту та адміністрування
Херсонського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5947-728X>
E-mail: achmut@ksu.ks.ua

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

У статті досліджується стан та перспективи розвитку кондитерської галузі України, яка є важливим сектором економіки країни. Зазначено, що галузь є високо конкурентною та впродовж багатьох останніх років демонструвала стабільний розвиток, попри численні виклики, зокрема економічну нестабільність, зміни споживчих вподобань, зростаючу конкуренцію та вплив глобальних тенденцій, таких як здорове харчування та екологічність. Найбільшим викликом стала повномасштабна війна в Україні, через яку постраждали майже 20% підприємств. У статті аналізуються дані щодо кількості діючих підприємств, їх розміру, рентабельності та обсягів виробництва за аналізовані роки. Визначено, що підприємства активно адаптуються до нових умов, релокують виробництва, відновлюють потужності та впроваджують інноваційні технології. Розглянуто структуру ринку та основних його гравців таких як Roshen, Mondeliz, АВК, Світоч, та інші. Серед перспектив подальшого розвитку галузі зазначено відновлення виробничих потужностей та кадрового потенціалу.

Ключові слова: кондитерська галузь, харчова промисловість, ринок кондитерських виробів, виклики війни, кондитерські вироби.

Chmut Anna. ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CONFECTIONERY INDUSTRIES IN THE CONDITIONS OF WAR

The article investigates the state and development prospects of the confectionery industry in Ukraine, an important sector of the national economy. Despite numerous challenges, including economic instability, changing consumer preferences, increasing competition, and the influence of global trends such as healthy eating and sustainability, the industry demonstrates steady growth. The most significant challenge has been the full-scale war in Ukraine, which has impacted nearly 20% of enterprises. The article analyzes data on the number of active enterprises, their size, profitability, and production volumes over the past three years. It highlights that businesses are actively adapting to new conditions by relocating production facilities and implementing innovative technologies. The analysis covers the leading market players, such as Roshen, Mondeliz, AVK, Svitoh, and others. The objective of the article is to assess the current state of the industry and identify key trends and development prospects. The article details the impact of the war, noting significant declines in the number of enterprises producing various confectionery products, particularly in 2022. The market structure is also discussed, indicating that small enterprises, including micro-enterprises, dominate the industry. Despite the challenges, the industry shows resilience and an ongoing commitment to modernization and innovation, which are critical for future growth and development. The article provides a comprehensive overview of the industry's performance, emphasizing the necessity for continued adaptation and strategic development in response to both domestic and global market conditions. Among the prospects for further development of the industry, the restoration of production capacities and human resources is noted. Important aspects include improving logistics chains, developing export potential, and attracting investments, which will enhance the competitiveness of the Ukrainian confectionery industry on the global stage. In addition, the article examines the efforts of the Ukrainian government and industry associations in supporting the confectionery sector through policy measures, grants, and subsidies. These initiatives aim to mitigate the adverse effects of the war and economic instability, providing a more stable environment for businesses to thrive. Furthermore, the article discusses the growing importance of sustainability and environmental practices within the industry. Companies are increasingly adopting eco-friendly packaging, reducing waste, and sourcing ingredients sustainably to meet the rising consumer demand for environmentally responsible products. Lastly, the article highlights the role of technological advancements in driving innovation within the industry. The adoption of automation, artificial intelligence, and data analytics is helping businesses optimize production processes, improve product quality, and enhance supply chain efficiency. This comprehensive analysis underscores the resilience of Ukraine's confectionery industry and its ability to adapt to challenging circumstances while continuously striving for growth and development. The industry's commitment to modernization, innovation, and sustainability positions it well for future success, both domestically and internationally.

Keywords: confectionery industry, food industry, confectionery market, challenges of war, confectionery products.

Постановка проблеми. Кондитерська динамічний розвиток. Ця індустрія займає галузь України є важливим сектором економіки, що демонструє стійке зростання та значне місце в харчовій промисловості країни, забезпечуючи як внутрішній ринок,

так і експорт продукції до багатьох країн світу. Завдяки багатим традиціям та інноваційним підходам, українські виробники кондитерських виробів постійно вдосконалюють свою продукцію, відповідно до світових стандартів якості та безпеки.

У сучасних умовах кондитерська галузь стикається з численними викликами, такими як економічна нестабільність, зміни споживчих вподобань, зростаюча конкуренція на міжнародному ринку та вплив глобальних тенденцій, як-от здорове харчування та екологічність. Але найбільший виклик для підприємств галузі стала повномасштабна війна в Україні. В результаті збройної агресії Російської Федерації протягом 2022 в кондитерській галузі майже 20% підприємств постраждали від воєнних дій чи були закриті [1]. Однак, українські кондитерські компанії активно адаптуються до нових умов, релокують підприємства, які знаходяться в зоні бойових дій та продовжують впроваджувати передові технології виробництва, розширюють асортимент продукції, орієнтуючись на потреби споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти застосування методу аналізу ієрархій досліджували в своїх працях такі дослідники: О.Ю. Бочко, У.О. Балик, Д.О. Корніковський, І.І. Поліщук, А.І. Ковальчук, А.М. Сорокіна.

Метою статті є проаналізувати стан функціонування кондитерської галузі України, виявити основні тенденції та перспективи її розвитку.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Внутрішній ринок кондитерських виробів України характеризується різноманітністю продукції та високим рівнем конкуренції серед виробників [2].

Сучасні споживачі висувають високі вимоги до якості, безпеки та асортименту продукції, що стимулює виробників до впровадження інноваційних технологій та модернізації виробничих потужностей.

Наразі підприємства кондитерської галузі знаходяться в усіх регіонах України. Кількість діючих підприємств-виробників кондитерської продукції за видами представлено табл. 1.

За аналізовані 3 роки кількість підприємств, що займається виробництвом представлених в таблиці видів кондитерської продукції знизилась. Особливо стрімке падіння спостерігається в 2022 році. Кількість виробників, що виробляють шоколад та цукерки за три роки зменшилась на 40 підприємств, або 11,2%. Значно більше падіння спостерігається серед кількості виробників печива, інших борошняних виробів та тортів. 187 суб'єктів господарювання припинили виробництво донного виду продукції, що становить майже 22%.

Із загальної кількості підприємств виробників цукрових кондитерських виробів у 2022 році 55,8% відносились до категорії ФОП, тоді як виробників борошняних кондитерських виробів серед даної категорії було 68,7%. Розподіл кількості підприємств за розмірами представлено на рис. 1.

В структурі виробників кондитерських виробів різних видів найбільшу частку становлять малі підприємства. Такими є майже 87% виробників цукрових та шоколадних кондитерських виробів, з них 86,5% є мікропідприємствами. Серед виробників сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок частка малих підприємств становить 92%, з них мікропідприємств – майже 88% [3].

Серед найбільших виробників можна виокремити «Roshen», «Mondeliz» «АВК», «Світоч», «Konti», «Бісквіт-Шоколад», «Житомирські ласощі», «Полтава-кондитер», «Київський ББК», «Vatsak» та ін. Частки ринку найбільших виробників представлені на рис. 2.

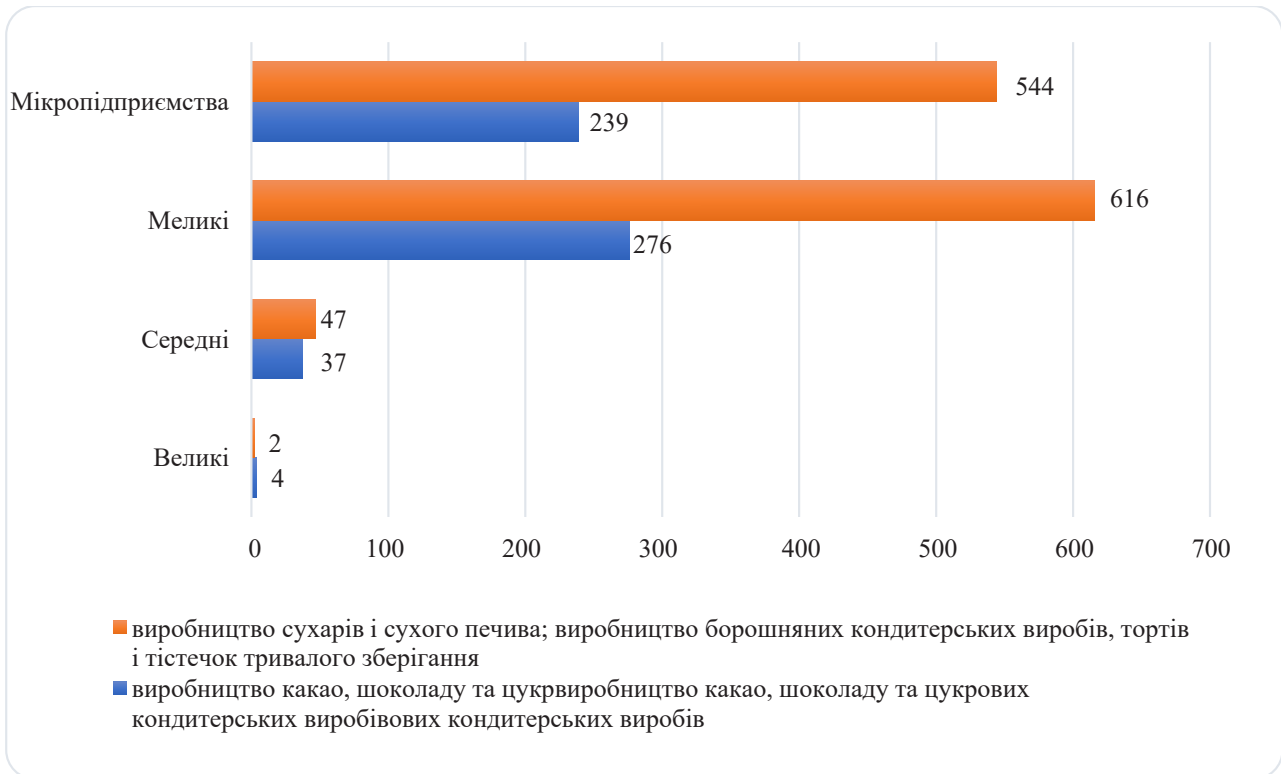
Відповідно до представлених даних ринок кондитерських виробів України характеризується великою кількістю вироб-

Таблиця 1

Кількість діючих підприємств, що здійснюють виробництво кондитерської продукції різних видів

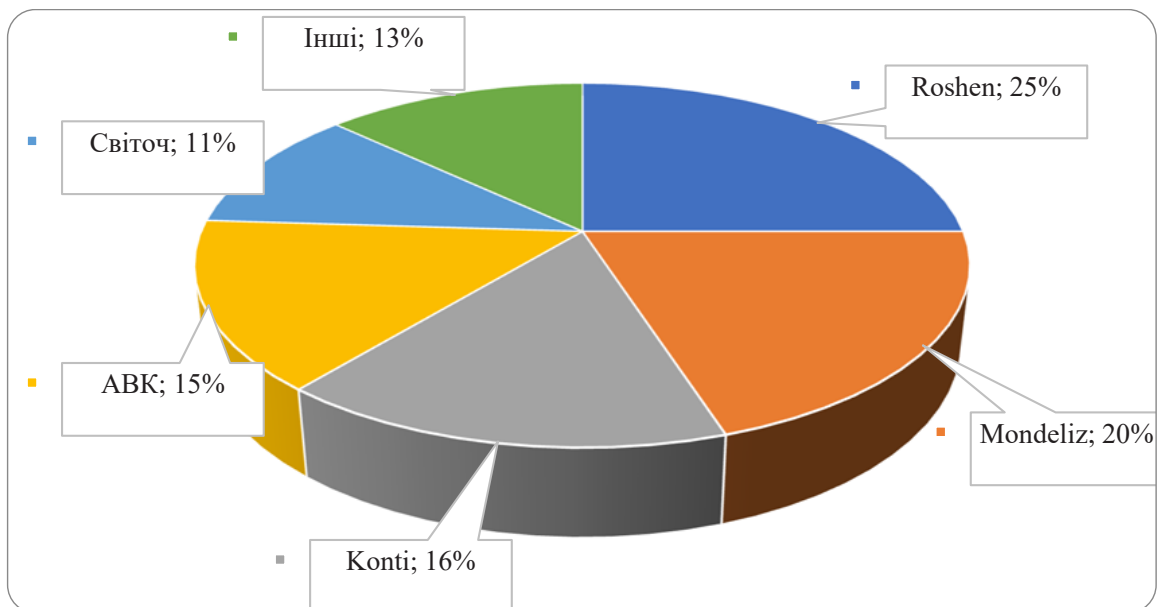
Продукція	Роки			Відхилення 2022/2020 р.р	
	2020	2021	2022	+ / -	%
Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів	357	350	317	-40	-11,2
Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання.	852	795	665	-187	-21,9

Джерело: [3]

Рис. 1. Розподіл кількості підприємств кондитерської галузі за розмірами.

Джерело: [3]

Рис. 2. Частки найбільших підприємств кондитерського ринку України за 2020 рік

Джерело: [4]

ників, але деякі з них займають досить значну частку ринку. Індекс концентрації п'яти найбільших підприємств дорівнює 87%, що говорить про її високий рівень на ринку, що більше тяжіє до олігополії ніж до монополістичної конкуренції, як це

мало б бути. Характеристика окремих лідерів ринку представлена в табл. 2.

Аналіз індексів промислової продукції в ретроспективі 5 років (рис. 3) показав незначні коливання виробництва, окрім 2022 року, що зумовлено початком бойових

Таблиця 2

Характеристика окремих виробників кондитерської галузі України

Підприємство	Місце розташування	Групи товарів	Бренди
Roshen	м. Київ, м. Вінниця, м. Кременчук	Шоколад, цукерки, печиво, бісквіти, торът, вафлі та ін.	Roshen, "Київський торт" Roshetto, Шалена бджілка, Артек та ін.
Mondeliz	Сумська область, Київська область	Шоколад, печиво, бісквіти, чіпси та ін.	Milka, TUC, Oreo, Burni, Люкс та ін
АВК	м. Дніпро	Шоколадні цукерки та ін.	ТрюфельАВК, Гулівер, Шоколад АВК та ін.
Світоч (Львівська кондитерська фабрика), Nestle Україна.	м. Львів	Шоколад та інші кондитерські вироби та ін.	Світоч та ін.
Konti	м. Київ, м. Костянтинівка	Десерти, печиво, тістечка та ін.	Bounjour, Контік, Стефанія, Каро-Кум, Тімі та ін.
Бісквіт-Шоколад (Харківська бісквітна фабрика)	м. Харків	Шоколад, цукерки, бісквіти, печиво, вафлі, шоколадно-вафельні торти та ін.	Забодайко, Бісквіт Фірмовий, Old collection та ін.
Полтава-кондитер (ПрАТ Домінік)	м. Полтава	Шоколадні цукерки, печиво, снеки та ін.	Гулівер від Домінік, Шоколад Домінік, Snack Joy, Оленка та ін.

Джерело: складено автором

дій в Україні. В 2022 році обсяги виробництва кондитерської галузі впали на майже на 26%.

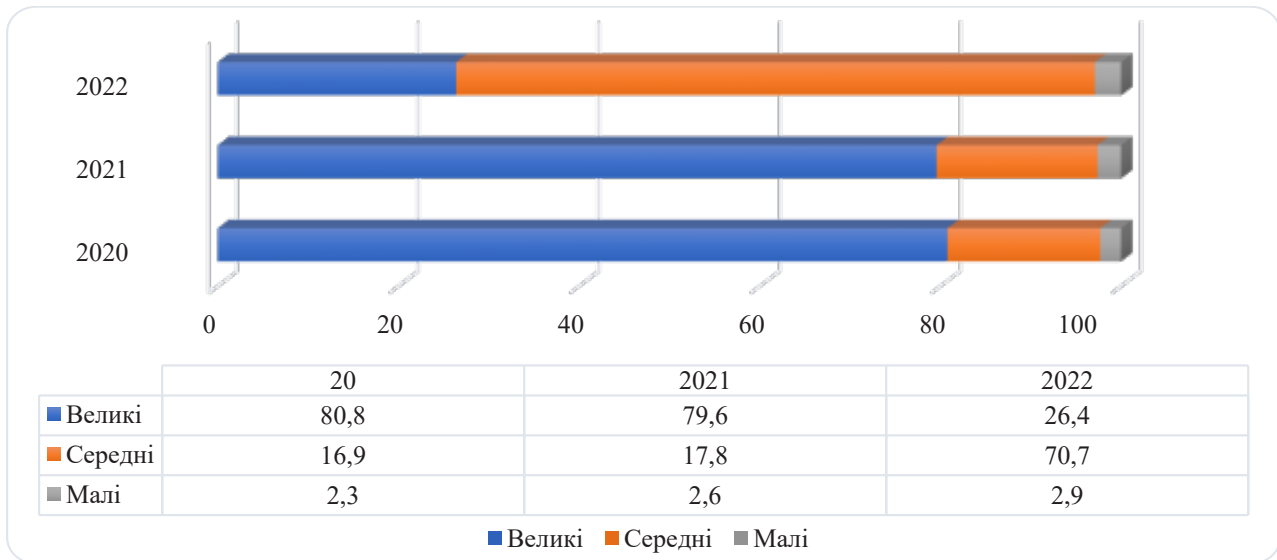
В той же час обсяги реалізації продукції галузі мають не значне зменшення. Зокрема, реалізація сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок зменшилась лише на

1,2% і становила 13,6 млрд грн. Обсяги реалізації какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів знизились на 5,3%, і становила 43,3 млрд грн. Таке незначне падіння в свою чергу мажна пов'язати з підвищенням цін на реалізовану продукцію. Так, для прикладу, ціни виробників на категорію «пряники та вироби подібні;

Рис. 3. Індекси промислової продукції кондитерської галузі в 20218-2022 роках

Джерело: [3]

Рис. 4. Частки великих, середніх малих підприємств в структурі реалізованої продукції какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів

Джерело: [3]

печиво солодке; вафлі та вафельні пластини» из січня по грудень 2022 зросли з 47,3 тис. грн/т до 60, 6 тис. грн/т, тобто на 28%.

Представлені на рисунку данні демонструють суттєву зміну в реалізації великими і середніми підприємствами. Якщо 2020-2021 р.р. майже 80% реалізовувалась великими підприємствами, то в 2022 році їх частка впало до 26,4%, в той час, як середні підприємства реалізовували близько 70% продукції. Таким чином в 2022 році великі підприємства реалізували продукцію на суму 11,4 млрд грн, середні – 30,6 млрд грн, малі – 1,2 млрд грн, середніх мікропідприємства – 0,32 млрд грн [2].

Аналіз результатів господарської діяльності підприємств кондитерської галузі, що виробляють шоколадні та цукрові кондитерські вироби показав, що в 2022 році майже 30% виробників отримали збитки. 100% виробників стали збитковими в таких областях, як Житомирська, Івано-Франківська, Херсонська, Чернігівська. 80% виробників з Одеської області отримали збитки [2].

27,3% виробників печива, тортів і тістечок в 2022 році в Україні також отримали збитки. Найбільша кількість підприємств, які були збитковими знаходились в Закарпатській та Сумській області (50% та 66,7% відповідно).

Рентабельність операційної діяльності підприємств кондитерської галузі представлена на рис. 5.

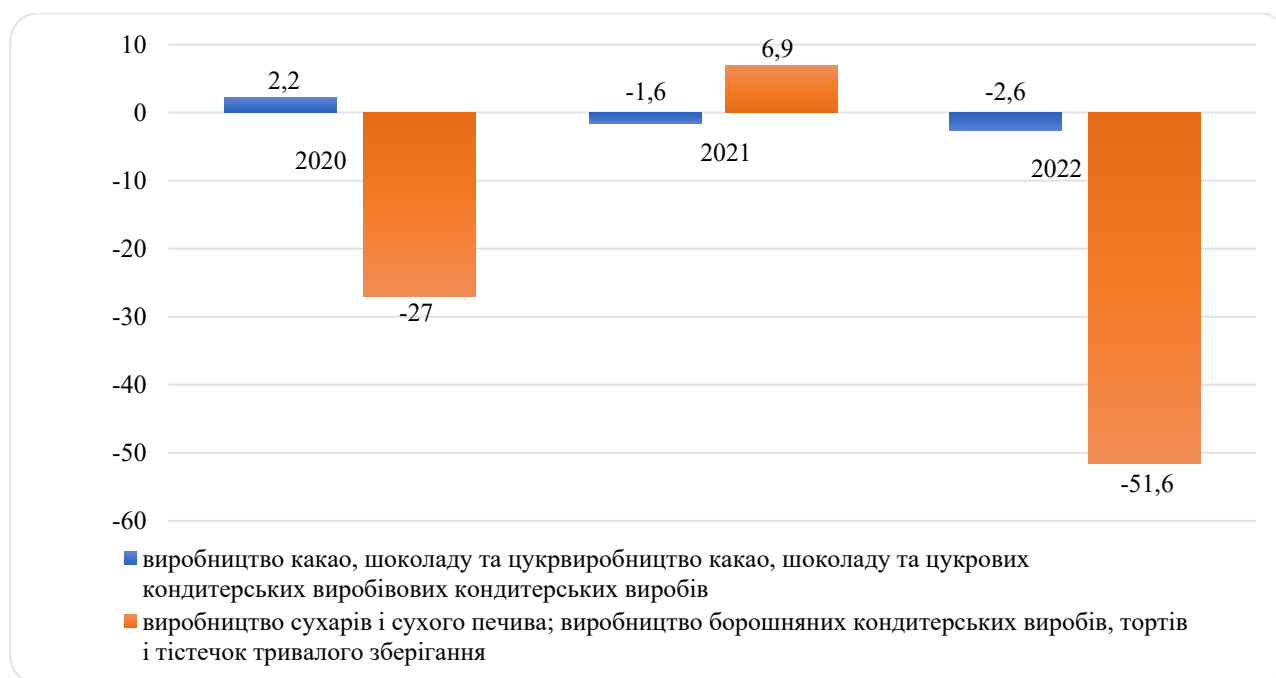
Як видно з малюнку, найбільшого коливання в рентабельності операційної діяльності зазнали підприємства які займаються виробництвом печива, тортів та інших борошняних кондитерських виробів їх рівень збитковості у 2022 році становив більше 50%

Висновки. У статті проаналізовано поточний стан та основні тенденції розвитку кондитерської галузі України. Незважаючи на численні виклики, найбільшим з яких для галузі стала повномасштабна війна, українські кондитерські компанії активно адаптуються до нових умов.

Серед перспектив розвитку підприємств галузі в першу чергу постає відновлення виробничих потужностей зруйнованих та постраждалих підприємств. Також важливим є інвестування у навчання та підвищення кваліфікації працівників, адже велика їх кількість виїхала з країни через війну і тепер необхідно відновлювати кадровий потенціал [5], здатний впроваджувати нові технології та підтримувати високі стандарти якості виробництва продукції.

Кондитерська галузь України має великий потенціал для подальшого розвитку [6]. Завдяки інноваціям, розширенню експортних ринків, орієнтації на здорове харчування та екологічність, інвестиціям у людські ресурси, українські виробники можуть досягти нових висот та зміцнити свої позиції як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

Рис. 5. Рентабельність операційної діяльності підприємств

Джерело: [2]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ринок кондитерських виробів: продукція повинна бути і смачною, і достойною Instagram. URL: <https://harch.tech/2023/04/12/rynok-kondyterskyh-vyrobiv-produkcia-povynna-butyi-smachnou-i-dostojmou-instagram/> (дата звернення: 06.06.2024).
2. Сорокіна А.М. Тенденції розвитку сучасної кондитерської галузі України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023 URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-04-15/2023-7-04-15>
3. Офіційний сайт державної служби статистики України URL: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Бочко О.Ю., Балик У.О., Карпій О.П. Дослідження ринку кондитерських виробів: вплив пандемії та війни. *The actual problems of regional economy development*. No. 2(18). P. 264–273. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6124>
5. Чмут А.В., Чмут О.О. Сучасні виклики менеджменту в умовах VUCA –світу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2023. Вип. 47. С. 47–52. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/17776>
6. Чмут А., Ушкаренко Ю. Стан та особливості розвитку підприємств переробної промисловості Херсонської області. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/853>

REFERENCES:

1. Rynok kondyterskykh vyrobiv: produktsiia povynna butyi i smachnoiu, i dostoinoiu Instagram [Confectionery

market: products should be both tasty and Instagram-worthy]. Available at: <https://harch.tech/2023/04/12/rynok-kondyterskyh-vyrobiv-produkcia-povynna-butyi-smachnou-i-dostojmou-instagram/> (accessed June 6, 2024).

2. Sorokina A. M. (2023) Tendentsii rozvytku suchasnoi kondyterskoi haluzi Ukrainy. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia* [Trends in the development of the modern confectionery industry in Ukraine]. Available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-04-15/2023-7-04-15>
3. Ofitsiynyi sait derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official website of the State Statistics Committee of Ukraine]. Available at: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Bochko O. Yu., Balyk U. O., Karpui O. P. (2022) Doslidzhennia rynku kondyterskykh vyrobiv: vplyv pandemii ta viiny [Confectionery market research: the impact of the pandemic and war]. *The actual problems of regional economy development*, no. 2(18), pp. 264–273. Available at: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6124>
5. Chmut A. V., Chmut O. O. (2023) Suchasni vyklyky menedzhmentu v umovakh VUCA – svitu. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii Ekonomichni nauky*, vol. 47, pp. 47–52. Available at: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/17776>
6. Chmut A., Ushkarenko Yu. (2021) Stan ta osoblyvosti rozvytku pidpriemstv pererobnoi promyslovosti Khersonskoi oblasti [The state and features of the development of processing industry enterprises in the Kherson region]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 32. Available at: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/853>

Стаття надійшла до редакції 06.06.2024.
The article was received 6 June 2024.